

CONFESSIONI ED ASSOLUZIONI

NUOVE SPIGOLATURE SU LEONELLO SPADA E GUIDO RENI

Simone Sirocchi

Nello studio di Guido Reni, come risulta dall'inventario redatto subito dopo la sua morte, si trovava «un istrumento d'assoluzione fatta dalli eredi del sig. Leonello Spada al già sig. Guido Rheni il dì 2 agosto 1641 rogito il sig. Marco Melega quale è nella cassa dei libri»¹. John T. Spike rendendo noto l'inventario annotava le gravi difficoltà nel reperimento di questa transazione per i danni recati dall'acqua ai documenti del notaio Marco Melega. Ne deduceva però il contenuto attraverso le carte dell'*Ufficio del Registro*, ipotizzando che si trattasse della sistemazione di un «debito dovuto da Reni a Spada»². La vera natura di questo «istrumento», datato 2 agosto 1641, venne chiarita da Raffaella Morselli che, dopo averlo rintracciato, ne sintetizzava il contenuto: si trattava dell'assoluzione di Guido dal ruolo di fideiussore a garanzia di un debito di milleduecento lire bolognesi che più di vent'anni prima il bolognese Antonio de Bonasiis aveva contratto con Leonello Spada³. Nelle carte dello stesso notaio tale assoluzione è preceduta da una procura, sottoscritta il 31 luglio del 1641, con cui Guido Reni delegava al pittore bolognese Marco Bandinelli lo scioglimento dalla sua obbligazione alla presenza degli eredi di Leonello, ovvero le sue tre figlie ancora in vita – Violante, Ginevra ed Eleonora –, il genero Paolo de Cannutis, marito di Lucrezia, figlia defunta, e la nipote Silvia, figlia di Paolo e Lucrezia.

Nell'assoluzione si specifica che la somma era stata sborsata da Leonello Spada sulla base di un atto rogato il 2 dicembre del 1619 dal notaio bolognese Marco Antonio Rodigli, ma di questo documento non è stata recuperata alcuna traccia. Tra le carte dello stesso è però conservata la minuta con cui Antonio de Bonasiis, marito di Domenica de Rizolis, confessava di aver ricevuto il denaro e si impegnava a restituirlo. Di questi tre documenti, preziose testimonianze dei legami economici sussistenti nella comunità artistica bolognese, si fornisce la trascrizione integrale, tanto più urgente per i registri del notaio Melega in ragione del rapido deterioramento delle sue carte,

¹ JOHN T. SPIKE - TIZIANA DI ZIO, *L'inventario dello studio di Guido Reni (11 ottobre 1642)*, «Accademia Clementina. Atti e Memorie», n.s., XXII, 1988, pp. 43-65 (p. 56).

² *Ibidem*, alla nota 280. Bologna, Archivio di Stato (in seguito ASBo), *Ufficio del Registro*, 1400, cc. 137-138.

³ RAFFAELLA MORSELLI, «Io Guido Reni Bologna». *Profitti e sperperi nella carriera di un pittore «un poco straordinario»*, in *Vivere d'arte: carriere e finanze nell'Italia moderna*, a cura di EAD., Roma, Carocci, 2007, pp. 71-134 (p. 82 nota 3).

aggredite da estese macchie di muffa, ed il cui sbiadimento dell'inchiostro ne compromette già ora la lettura in diversi punti (fig. 1).

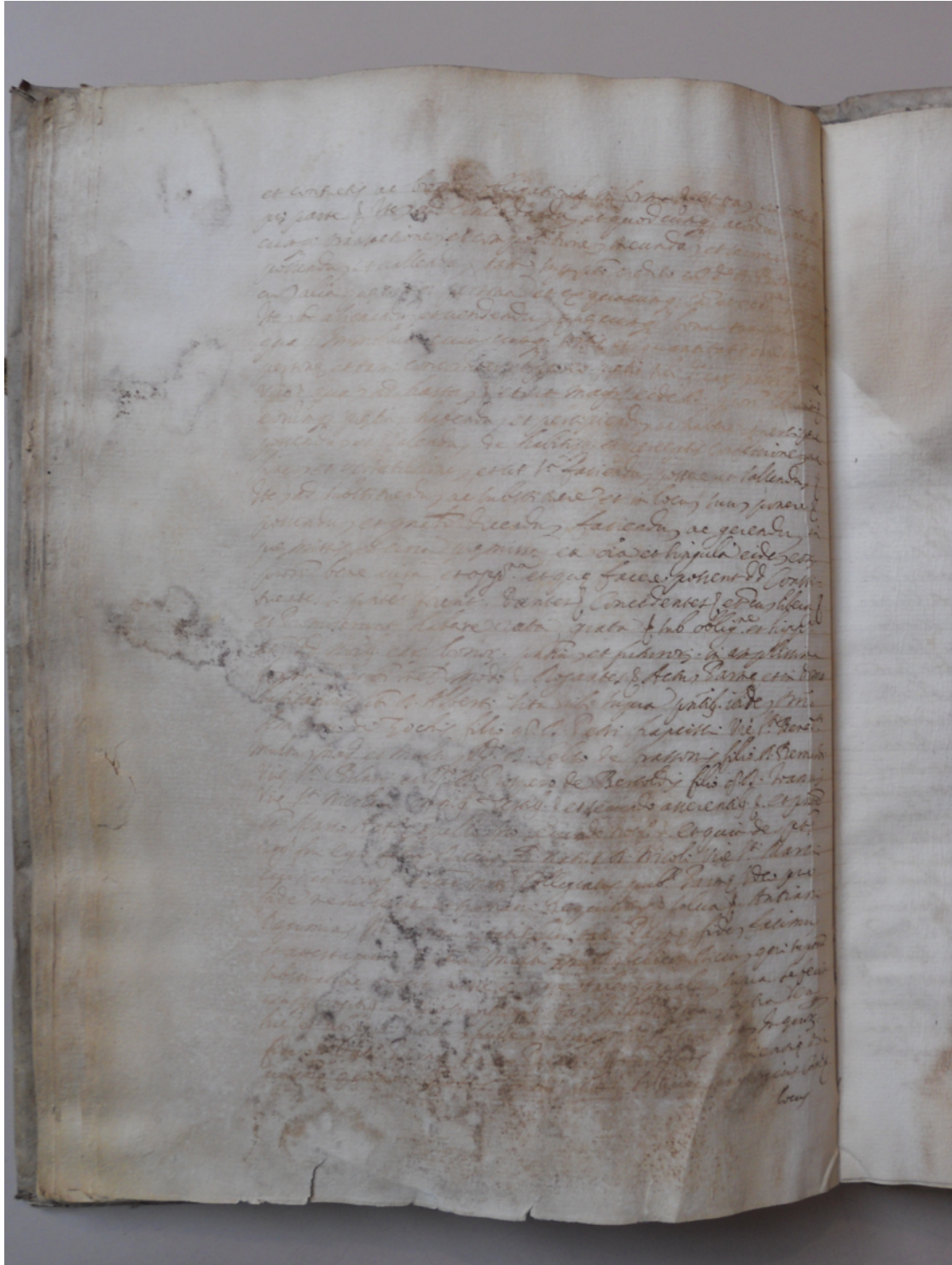

Fig. 1, ASBo, Archivio Notarile, notaio Marco Melega, 6/12, registro n. 20 (1641), c. 76v

1641, 31 luglio, Bologna

Atto rogato dal notaio Marco Melega con cui Guido Reni nomina suo procuratore Marco Bandinelli, pittore bolognese, affinché intervenga in sua vece nella stesura dall'assoluzione dal ruolo di fideiussore a garanzia di un prestito erogato da Leonello Spada nel 1617.

[a margine] «n. 35 Procura Perillustris D. Guidonis Rheni in Magnificus D. Marcus de Bandinellis»⁴

[c. 72v] «Millesimo sexagesimo quadragesimo primo, indictione nona, die vero trigesima prima mensis Julii tempore etc. Domini Urbani Papae Octavi.

Perillustris D. Guido quondam D. Danielis de Rhenis insignis pictor nobilisque Bonon., habitator Capellae Sancti Matthei de Pischariis, sponte etc. Citra etc. Ac alias omni meliori modo etc. // [c. 73r] fecit, constituit, creavit, et solemniter ordinavit eius verum, certum, legitimum et indubitatum procuratorem etc. Specialiter et generaliter ita tunc quod specialitas Perillustris D. Marcum filium Magnifici D. Johannis Baptistae de Bandinellis pariter civem et Pictorem Bonon. Capellae Sancti Benedicti praesentem ac acceptantem ad infrascriptis Perillustris D. Constituentis nomine et pro eo interveniendum personaliter celebrationi minutae seu notae instrumenti absolutionis promissionis et aliorum in eo contentorum celebrandi inter infrascriptum Perillustris D. Constituentem mediante dicto magnifico D. Marco eius Procuratore et Magnificas D. Violantem, Iuniperam et Eleonoram filiae et heredes quondam Illustris D. Leonelli de Spatis et M. D. Paulum de Cannutis maritum quondam M. D. Lucretiae de Spatis pariter filiae dicti Magnificis D. Leonelli, et haeredem dictae D. Lucretiae mediante persona D. Silviae eius, et dictae olim D. Lucretiae filiae ultimo loco post obitum dictae eius matris deffunctae mediantibus personis MM. DD. Alexandri de Boninis et Caesaris de Lollis eorum respective Procuratorum nominatis in praedicta minuta seu nota instrumenti per infrascriptum Perillustris D. Constituentem mihi que notario infrascripto tradita ad effectum celebrandi instrumentum contentum et expressum in dicta nota solvendumque nomine dicti Perillustris D. Constituentis pecuniarum summam in dicta nota descriptam ac ab illis et aliisque in dicta nota contentis plenariam absolutionem reportandum et nomine ipsius Perillustris D. Constituentis faciendum omnia et quaecumque in dicto instramento seu nota illius contenta et expressa et in omnibus et per omnia pro ut in ea continetur, et quaecumque alia in praemissis et circa ea quomodo necessaria et opportuna dicendum, faciendum et gerendum et si talia forent quae

⁴ Si sono specificate entro parentesi quadre le parti non lette o non trascritte. Ringrazio il dott. Carlo Giovannini, esperto ed appassionato archivista, per avermi affiancato nella trascrizione di alcuni passi.

mandatum magis speciale et individuum exigent quas praesentis sit expressum. Dans etc. Nec non promittens etc. Sub hipoteca etc. Rogans etc.

Actum Bononie sub Capella Sancti Matthei de Piscariis et in mansionibus superioribus ipsius Perillustris D. Guidonis et in mansione anteriori habente lumen a Platea magna Bononie ibidem praesentibus M. D. Ioanne Baptista quondam M. D. Baltassaris de Puccis Bonon. cive Capellae Sancte Mariae de Muratellis et M. D. Christophoro filio D. Francisci de Gambararia de terra Ducantis longevo tunc habitatorem Bononiae in Capella Sancti Blasii quondam D. Ioannes Baptista. Una cum me notario infrascripto et ego cum illo dixit et diximus etc. testibus».

ASBo, *Archivio Notarile*, notaio Marco Melega, 6/12, registro n. 20 (1641).

1641, 2 agosto, Bologna

Atto rogato dal notaio Marco Melega con cui Guido Reni viene assolto dal ruolo di garante ad un prestito erogato da Leonello Spada nel 1617.

[a margine] n. 36 «Absolutio Perillustris D. Guidonis de Rheniis ab et hh. Illustris D. Leonelli de Spatis»

«Millesimo sexagesimo quadragesimo primo Inditione nona die vero secunda mensi // [c 73v] Augusti tempore etc. D. Urbani Papae Octavi. De anno 1619 praeterito die secunda mensis decembris existens creditor Illustris D. Leonellus quondam Iacobi de Spatis pictor Bon., DD. Antonii de Bonasiis et Dominicae de Rizolis amborum personaliter et insolidum etiam in forma Reverendae Camerae Apostolicae obligatorium in summa librarum mille et ducentarum bon.s ex nominibus et causis latius contentis in publico Instrumento rogato per M. D. Marcus Antonius de Rodiliis⁵ cives et notarius Bonon. pro quarum consecutione abretardatam illorum solutionem oblinierat ab Illustrissimo et Reverendissimo D. eiusdem Reverendae Camerae Apostolicae [...] contra ipsos obligatos mandata executiva. Requisitus et enixe rogatus a dictis DD. Antonio et Dominica asserentibus diem solutionis huiusmodi summae iamdiu cessisse sed propter eorum impotentiam non habuisse ne habere comoditatem nec modum ei condigne satisfaciendi, ab sibi ipsius saltem ex speciali gratia concedendum aliqualem competentem terminum ad extinguenda dictum eorum debitum, petitioni dicti DD. Antonii et Dominicae idem D. Leonellus obtemperare

⁵ Marco Antonio Rodigli (notaio) 6/9.

vollens illis tunc praesentibus et acceptantibus tempus, et terminum annorum septeni tunc proxime futurorum ad solvendum dictum debitum in septeni ratas divisum singulo anno ratam benignae et gratiose de more concessit, et pro maiori cautione ipse D. Leonelli induxerunt in fideiussores Perillustrem D. Carolum quondam Perillustris D. Sfortis de Bargellinis, Perillustrem D. Guidonem quondam D. Danielis de Rhenis Pictorem celeberrimum, D. Paulum quondam D. Phi. rri de Guidottis, M. D. Alexandrum quondam D. Theodorii de Pedrinis, M. D. Iacobum quondam Alexandri de Putheo notari et D. Hieronymum quondam D. Gregorii de Florentiis nobiles, et respective cives Bonon. tunc praesentes et se ipsos ac eorum propria bona obligantes pro solutione sexte partis debiti quae est librarum duecentas bon. pro singulo eorum et non ultra et pro ut latius de praesentis constare d. u in alio instrumento de supp. celebrato, rogato per olim D. Silvium Costam pariter civem et notarum publicum dum viveret Bonon. ad quod quatenus opus sit condigna habens rellatio, quo termino ut supradictum est dato ad solvendum adhuc pendente a [...] altissimo reddidit ipse D. Leonellus in civitate Parmae superstitibus et post se relictis D. Violante, Iunipera, Lucretia et Eleonora eius filialibus legitimis et naturalibus ac heredibus universalibus ab intestato procreatis ex eo et M. D. Cattarina de Cochis eius legitimae coniugae quae dicti earum Patris haerem pro ut pariter asseritur, adhiverunt eius benefectum legis et inventari dicta D. Violantes una // [c. 74r] ex haeredibus praesentis de dicto anno 1619 vel circa matrimonium contraxit cum M. D. Alexandro de Boninis, dicta vero D. Iunipera successive nupsit M. D. Alberto de Fornonis, et dicta D. Lucretia Magnifico D. Paulo de Cannutis, dicta vero D. Eleonora nemini se copulavit ex quo et de prasenti domicella extat obiit et dicta Magnifica D. Lucretia superstite, et post se relicto praefacto D. Paulo Cannuto eius viro, et D. Silvia eorum filia legitima et naturalis ac haeres universalis quae D. Silvia successive decessit supestite, et relicto post se dicto Magnifico D. Paulo eius patre et haerede universalis qui eius haereditatem pariter ad hunc et modi cupientes dictae sorores de Spatis et dictus D. Paulus de Cannutis omnes haeredes pro eorum et cuius la. eorum contingenti parte praefacti olim D. Leonelli dictas lib. mille ducentum bon. ad huc in exactas consequi, et habere a suprascriptis DD. fideiussoribus pro eorum ratis, et partibus de quibus supra iuxta formam dictae eorum obligationis, requisiverunt mediantibus infrascriptis DD. earum procuratoribus suprascriptos Dominos fideiussores inter quos dictum Perillustrem D. Guidonem Rhenium ad solvendum dicta eorum sextam partem librarum mille ducentarum bon. qui D. Rhenius, eos exaudire volens gratiosae se obtulit paratum dicta solutione facere verificatis prius dicti DD. Coheredes supra narratis et aliis for[...] de Iure verificandis vel salte prestito per eos fideiussore idoneo personaliter, et Insolidum et cum eadem obligatione Camerali obligando, cum dicti DD. earum procuratoribus pro indemnitate ipsius Perillustris D. Guidonis occasione cuiuscumque molestiae seu

molestiarum sibi sive eius haeredibus fortasse inferrende seu inferrendarum a quacumque persona seu personis praetendente seu praetendentibus ius vel Inte[...] in dd. peccuniis et pro illarum restitutione eum solutae fierunt [...] Illustri D. Guidoni sive eius haeredibus facienda quate ullo umquam tempore deteggererit dictas libras mille ducentum bon. seu partem aliquam illarum fuisse solutam sive soluti praesertim eum ex lapsi tanti temporis de Iure praesumatur dictum debitum fuisse extinctum qui D. Alexander Boninus procurator dictas DD. Violantis, Iuniperae et Pauli Canuti auditis, praesentis, abtulit se quando cumque pacatum pro maiori celleritate et expeditione negotii de quo agr. praecipue quia a pluribus diebus citra recessit ex dicta Civitate Parmae et Bonon. se contulit ubi de praesenti reperitur ad effectum huiusmodi cum maximo eius incommodo dispendio et damno non solum eius propriam // [c. 74v] personam et bona pro praesentis omnibus et singulis obligare verum et eidem Perillustris D. Guidoni Rhenio, inducere et praestare in fideiussorem dicto M. Illustris Marcum Antonim Rodiliam, qui pariter similem obligationem de proprio infrascriptus M. D. Caesar de Lollis procurator dictae D. Eleonorae pro quantitatem peccuniarum ad eius manus pervenienda pacatus facere se obtulit. Quibus auditis et itellectis per dictum Perillustrem D. Guidonem deliberavit dictam sextam partem liras mille ducentarum bon. cum effectum solvere etsi a dicta obligatione se totaliter liberare pro cuiusquidem deliberationis executione ac aliis omni alio meliore modo etc. Magnificus D. Marcus filius M. D. Iohannis Baptistae de Bandinellis pariter civis, et pictor Bonon. Capellae Santi Benedicti de Galeria spealis procurator ad infrascripta ab eodem Perillustri Domino Guidone legitime constitutus et deputatus ex instrumento eius procurator, per me notarius infrascriptus rogato die ultima mensis Julii praesenti ad quod opportuni recuratur ut supra et cuius Instrumenti procuratorem tenor infra registratus extat sponte etc. De peccuniis propriis et particularibus ut dixit dicti Perillustris D. Guidonis et ab eo ad effectum huiusmodi habitis et receptis coram tertibus etc. Dedit, solvit et dimisit dicto D. Alexandro Bonino filio quondam D. Adrae civi et notario Parmensi procuratori dictarum DD. Violantis, et Iunnipere de Spatis ac dicti D. Pauli de Cannutis de praesenti moram trahenti Bonon. sub Capella Sancti Martini Maioris in domo DD. Sfortis et Francisci (?) de Augazonis ex simili instrumento eius procuratore rogato per M. D. Felicem Ricium notarium Parmensem die vigesima quinta mansis Junii praesenti pariter infra registrato, et pro quibus Dominalibus Violante, Iunnipera, et Paulo [...] de rato ratiqae habitione, oservatione et implemento omnium et singulorum praedictorum et infradicendorum et promitendorum abundantiori pro cautella promittens principato et insolidum se obligando et se factorum etc. Et quod interim etc. Etsi non dictum Etc. Et quem ratificationem, et instrumentum de sup. in valida et solempni forma ad omnem suprascripti perillustri D. Guidonis voluntatem et saltem infra [...]em proximum expensis dicti DD. eius personaliter consignae et

relaxare promisit, eidem de Perillustri D. Guidoni la. absentis [...] et dicto M. D. Marco eius procuratori ut supra stipulanti sub poena et aliis [...] c.tis infrascriptis praesenti et recipienti libras centum quinquaginta bon. mon. [...] in tot bon. monetas auri et argenti d. [...] summam constituentibus pro ut pariter dictus M. D. Marcus solvit dicto M. D. Caesari quondam D. Francisci de Lollis Bonon. Civi Capellae // [c. 75r] Sancti Michaelis de Leprosettis spetiali procuratori dictae M. D. Eleonora de Spata coheredi praesentae commorantis a pluribus annis citra civitate Ferrariae in domo Illustris D. Oratii de Trottis nobili ferrariensis ex alio simili instrumento eius procuratori rogato Perillustis D. Iohannes Baptista de Magnanis notarius publicum Ferrariae de 16 eiusdem mensi Junii praesenti pariter infra registrato similiter praesenti et de rato in omnibus et per omnia pro ut supra conventum fuit circa dictam ratificationem cum dicto D. Bonino promitenti recipienti etc. Libras quinquaginta bon. similis monetae pro ut praefati D. Alexander et Caesar procuratores respective [...] dd. respective summas recipientes etc. Dixeunt etc. Et renuntiavint etc. Et quae [...] summae in simul coacervate [...] constituentes in totum ducentas bon. fierunt estimo pro Integrali solutione et satisfatione sexta ratae et partis dd. libras mille ducentarum bon. per dicto Perillustrem D. Guidonem fideiussorem praesentem ut supra dictum est debitorum dicto olim D. Leonello et nunc praesentis eius haeredibus. Quare dicti DD. Alexander et Caesar procuratores praesenti sponte etc. Absolverunt et plenissime liberavint et qui la. ipsorum absolvit et plenissime liberavit dictum Perillustrem D. Guidonem Rhenius la. ut supra absentem, et dictum M. D. Marcum de Bandinellis procuratorem praesentem Etc. A dictis libras ducentum bonon. modo quo supra receptis ac ab omni alio eo, et toto quod vigore dicti instrumenti D. Costae dd. de Spata et Comutis praetendere possent ab eodem Perillustri D. Guidone in plena, ampla, ampliori et amplissima absolutionis et liberationis forma generali et generalissima etiam per [...] etc. Facientes ei fine etc. Et pactum etc. Et successively praefati D. Alexander et Caesar, agentes ambo [...] dum uti procuratores praesenti sed tamquam personalem factumque ac negotium proprium agentes et promittentes sponte etc. Per se se etc. Promiserunt, et se obligarunt et [...] ipsorum promisit et se obligavit pro ratis [...] praesentis ipsi Perillustri Domino Guidoni Rheni la. ut supra absentis et praefato M. D. Marco eius procuratori praesenti etc. Nedum pro indemnitate ipsius Perillustris D. Guidonis in quocumque casu seu casibus cuicumque molestiae seu molestiam nulli seu eius heredibus inferendae aut inferendarum a quaecumque persona seu personis eius, aut interce. aliquod pretendente seu praetendentibus in dd. peccuniis verum et pro actuali restitutione dictas libras ducentarum bon. et respective ut supra solutarum in eventum in quem ullo umquam tempore deteggeretur illa seu partem illarum fuisse solutas vel solutas quas in casu et casibus praesenti Domino restituere et promiserint et se obligavint eidem D. Illustri Guidoni [c. 75v] sive eius heredibus omni exceptione seu excusatione remota

speciali et generali etc. Cum pactis pignorum et praecarii in forma etc. Renuntiantes ambo omnibus et quibuscumque beneficiis, indultis, privilegiis, impedimentis et aliis quoquomodo dictam restitutionem impredientibus volens, et [...] ipse D. Alexander se posse pro praesentis omnibus et singulis conveniri et gravari, tam Bonon. quam Parmae et alibi et pro quo M. D. Alexandro de Boninis eiusque praecibus instantia et mandatis ac insolidum cum eo praefatis M. D. Marcus Antonius filius quondam M. D. Eneae de Rodiliis cuius et notarius Bonon. qui licet sciret etc. Sed teneri etc. Sponte etc. Promissit fideiussit, et se obligavit dicto Perillustri D. Guidoni la. et ut supra absentis et dicto M. D. Marco eius procuratori praesentis etc. Pro omnibus et singulis per dicto D. Alexandrum Boninum supra in praesenti instamento promissit et conventis et renuntiavit beneficium de fideiussoribus ut infra et quem M. D. Marcum Antonium Rodiliam fideiussorem praedictum praesentem etc. Dicti D. Alexandri obligando eius propria et particulari bona praesentia et futura promisit indemnem etc. Et cum dictis pactis pignorum et praecarii in forma etc. Quae omnia poena scutorum centum auri in auro qua poena etc. Deffectionibus damnorum etc. Obligationibus bonorum etc. Et respective (?) dd. DD. Alexandri et Caesaris non solum bonorum dd. DD. eorum principalis [...] et professionum et particularium et in forma Reverendae Camerae Apostolicae etc. Pacti praecarii etc. Renuntiationibus benefittiorum etc. Et de fideiussoribus etc. Iuramentis etc. Et in [...] etc. Et praedicta omnia in omnibus etc. Tenor vero mandatorum procurae de quibus supra fit mentio est qui seq.r procura dicti M. D. Marci de Bandinellis est registrata supra in praesenti Protocolo fol. 72 numero. In Christi nomine Amen. Anno a Nativitate eiusdem Domini Millesimo Sexagesimo Quadragesimo primo Inditione nona die vero vigesima quinta [...]is Pontificati auctoritatae summi D. N. D. Urbani divina Providentia Papae Urbani Anno eius decimo octavo. Magnificae D. Violantes et Iunipera sorores de Spata natae quondam Illustris ac Excellentis Pictoris D. Leonelli Spatae et Magnificae Dominae Cattarinae Coche [...] de Spatis habitatrices Parmae et in via Barnabae respective d. D. Violantis Capellae Sancti Blasii et respective d. D. Iunipere uxor dicto D. Violante infrascripti multum M. D. Alexandri Bonini absentis de praesenti ut dixerunt in civitate Parmae et qui propter et suum consensum dare non potest dictae suae uxori etc. Et dicta Domina Iunipera uxor M. Alberti de For[...] hic praesentis ac consensum suum parahilam dantis et praestantis ad infrascripta omnia [c. 76r] et singula validae per agend[...] in hac parte uti, et tamquam haeres pro sua contingenti parte dd. earum genitarum cum beneficio ut dixerunt legali, nec non est uti heres nunc quondam D. Lucretiae Belivelle, nec non cum eis M. D. Paulus de Canutis filius quondam M. D. Petris Iohannis V.S. Mariae Burg Tascheriis in hac parte uti, et tamquam haeres universalis n. quondam M. D. Lucretiae pariter de Spatis filiae et sororis respective dd. DD. Violantis et Iunniperae ac dd. iugalum haeresque, et proportionaliter eorundem ac dictae

D. Lucretiae Belivelle et quibus eorum simul et divisim etc. Ita quod etc. Omni etc. Sponte etc. Omni etc. Non revocantes etc. Quinimo etc. Omni etc. Fecerunt et constituerunt facu[...] suum procuratorem, factorem negotiatumque infrascriptorum gestorem etc. Dictum multum M. D. Alexander Boninum filius quondam multum M. D. Andreae cuiusdem V. S. Barnabae civem Parmensem absentem etc. Tamquam praesentem etc. Omni etc. Ad omnes et singulas dd. DD. Constituentium lites et causas etc. In amplissima forma etc. Item cum facultate in eis faciendi etc. Quas que [...]sper etc. Item petendi quamcumque in integrum restitutiones ex quocumque capite etc. Item specialiter et expresse ad nomine, et vice, et pro eis habendum consequendum, et exigendum omnem et quamcumque peccuniarum [...] bonon. quantitatem, et summam a quacumque persona [...] collegio et unitate quacumque de causa et qual.r cumque et quomodo cumque debitis ac debens. dd. DD. sororibus de Spatis dd. et modis et nominibus et a quacumque persona debitorae praesenti n. quondam Illustris D. Leonelli sitque, vellit etc. Et ex quacumque causa vel occasione sit pariterque vellit et in spetiae ita quod per spetiem a M. D. Antonio de Bonatiis Bononiense seu eius heredibus et successoribus ac eiusdem fideiussoribus cum eo, et pro eo, ad facinem dicti quondam Illustris D. Leonelli intercessit ac obligatis, vel eorum haeredibus et ut supra et in eorum [...] eorum bon. quodcumque mandatum executivum contra eos et eorum [...] de causa exequendum ac exequi possendum, et valendum, tam obtentum quam obtenendum [...] et ex causa illius mutui gratiosi seu peccuniarum ad bonam mercantiam [...]⁶

[c. 76v] et consuetis ac bonorum obligationibus in forma etc. Et tam pro toto etc. Pro parte etc. Item ad concordandum et quodcumque acordum ac quodcumque transactionem et compositionem in eundam et in omnie ac facere possendum et vallendum, tam in supprascripto credito cum dicto D. Bonatii cum alia quaecumque persona et ex quacumque causa et occasione vell[...] etc. Item ad alienandum et vendendum quaecumque bona tam mobilia quam immobilia cuiuscumque sortis et quantitatis cuiuscumque personae et tam concorditer et pro eo praetio sibi dicto earum procuratori bene viso etc. Quam ad hastam etc. Et ut magis eidem D. procuratori [...] etc. Eorumque praetium habendum et percipiendum ac habere et percipere possendum et valendum de habitisque et perceptis concessionem ac finem et quietationem, et ut supra faciendum possere et vallendum etc. Item ad substituendum ac substituere et in locum suum ponere etc. Possendum et generaliter dicendum, faciendum, ac gerendum in praemissis, et circa praemissa ea omnia et singula eidem eorum procuratori bene visa et opportuna et quae facere possent dd. Constituentes si praesente forent. Dantes etc. Concedentes etc. Et cum libera etc. Et promiserunt habere rata, grata, etc. Sub

⁶ Non si trascrivono le ultime cinque righe, di cui si leggono solo alcune parole.

obligatione et hipoteca et dd. nominibus earum bonorum praesentium et futurorum in amplissima forma etc. Et omni meliore modo etc. Rogantes etc. Actum Parmae et in domo habitationis [...] D. Alberti sita ubi supra, praesentibus ibidem Domino Ambrosio de Zochis filio quondam D. Petri [...] Viae Sancti Benedicti, Multum Magnificum et Multum Reverendum D. Caelso de Frassonis filio D. Bernardi Viae Sancti Blasii et Reverendo D. Prospero de Bertoldis filio quondam D. Ioannis Viae Sancti Nicolam omnibus testibus etc. Et secundo asserentibus etc. Et praesente et. Marco Antonio Capello pro secundo notario etc. Et quia de praesentis rogator fui ego filium dictis olim natis D. Nicoli Viae Sancti Marci civis et utraque [...] notarios collegiatos publicos Parmae Ideo pro fide me subscripsi et signavi requisitus etc. Solva etc. Antiani Regiminis Illustris Comunitatis Civitatis Parmae fidem facimus et attestamus [...] M. D. Felicem Riccium qui suprascriptam subscriptione fecit [...] et esse talem qualem supra se fecit eiusque rogitiis et [...]⁷

[c. 77r] locus † signi notarii locus † sigilli legalitatis Parmae Dominae Leonoriae de Spatis in infrascriptum D. Lollium mandatum. In Christi nomine Amen Anno Nativitatis eiusdem Millesimo Sexagesimo quadragesimo primo Inditione nona die vero undecima Julii Ferrariae in Palatio habitationis Illustrissimi D. Oratii de Trottis praesentibus etc. Hieronimo de Girolminis quondam D. Iohannis Mariae et D. Jacobo de Rigulis quondam Bernardini, ambobus servitoribus praefati Illustrissimi D. Tratti, D. Eleonoria de Spais quondam Leonelli Bononien. hique ferrariae modo habitationis in contrata Burgi novis sub cura sexti Sancti Romani Sponte etc. Agens uti maior annis 25 cum praesentia aucte. con[...] et interventum Illustris et Egregis D. Jacobi de Emilianis honorandi Indicis ad officium [...] ferrariae deputati ibidem praesentis authorantis et consentientis eiusque praesentiam acc[...] et consensum suum dantis, prestantis et interponentis eidem Dominae Eleonoriae pro infrascriptis omnibus et singulis per eam legitimae per agendis et in praesenti instamento contentis suplentisque vice et loco ac indefectu omnium, et quecorumcumque eius proximorum tam a paterno, quam materno laterae quibus ipsa carere dixit in Civitate et districtum Ferrariae et pro ut sic manum tactis scripturis ad sancta Dei Evangelia iuravit etc. Tamen prius et obtenta licentia per me notario infrascripto hoc in casa requisita a Perillustri et Egregissimo D. locum tenente Illustrissimo D. Iudicis sapientium Ferrariae infra registranda et haec omnia pro solemnitate Iuris observationeque statuti no[...] ferrariae edditi sub rubrica de indennitatibus mulierum et earum contractum sponte etc. Cassando in primis et ante omnia [...] ac penitus annullando omnia et quaecumque manda[...] alias per eandem D. Eleonoram [...] in praesentem diem facta in quamcumque persona seu personas in quocumque loco et quo[...] instrumentum pro

⁷ Non si trascrivono le ultime quattro righe.

[...] et invalidis haberi [...] fecit etc. Eius procuratorem etc. Generalem et spetialem. Ita quod spetialitas generalitate non deroget nec e contra sed utraque in suo [...] ⁸ [c. 77v] summam et quantitatem quo vis modo ei debitam sive infrascriptum debendam quavis de eam et occasione de exactisque habitis, et consequantis dictum D. Guidonem absolvendum, finiendum, quietandum et liberandum et per publicum et solemne instrumentum unum vel plura cellebrandum per publicum notarium seu notarios roborans cum omnibus illis clausolis, vinculis, cautellis, promissionibus et bonorum obligationibus in similibus instrumentis apponi solitis et [...] etis, et opportunis ac de stillo Mag. DD. Notariorum loci, seu locorum ubi talia fieri occuret, et pro ut Magis ac melius d. Illustri D. Constituto [...] et placuerit etc. Et generaliter ad omnia alia etc. Dans etc. Promittens etc. Sub hipoteca etc. Cuius quidem licentiae de qua supra fit mentio tenor seq.r etc. 1641 Inditione nona eisdem millio Inditione die vero undecima julii ferrariae in officio Illustri Coi.tatis praesentibus etc. MM. DD. Alphonso Rippa et Jacobo Buzzolio publicis ferrariae notariis, Perillustris et Eggregis Iuris Consultus D. Franciscus de Mazzettis Mericissimus, Illustri D. Com. Octavis Estensis de Mustris dignissimi Iudicis sapientum et Magistratus ferrariae locumtenens concessit licentia D. Eleonorae de Spatis quondam Leonelli Bononiensis hicque ferrariae modo habitatrici in contrada Burgi Novi sub cura sexti Sancti [...] maiori annis 25 ut possit servatis servandis instrumentum facere mandati in personam Illustris D. Cesaris Lolii publici Bononiae notarii la. absentis absentis [...] et expresse ad nomine dictae D. Constituentis et pro ea petendum, habendum, exigendum, et cum effectum consequendum a D. Guidone de Rhenis in Civitatae Bononiae habitatore certam peccuniarum summam et quantitatem quovis modo ei debitam sive in [...]mum debendam quavis de causa et occasione de exactisque habitis et consequentis d. D. Guidonem absolvendum, finiendum, quietandum, et liberandum et per publico et solemne instrumento unum vel plura cellebrandum, per publicum notarium roborandum in forma dicto Domino [...] constituto bene visa et alia de quibus in dicto instrumenti [...] [c. 78r] super Sacro Monte Pietatis [...] Civitatis ad [...] vel convertenti in dotem dictae D. Eleonorae, et non alias al. etc. Franciscus Mazzettus locumtenens etc. Ego Iohannes Bapista Mazzettis notarium roga[...]. Ego Iohannes Baptista Magnanus olim D. Joseph publicus Apostolica et [...] auctibus notarius civisque ferrariensis suprascriptis omnibus et singulis interfeci eaque rogatus scribere scripsi manu aliena mihi confida et in hanc publicam et authentica forma redegi. In quorum fides hic me subscripsi signumque mei tabelionatum solitum et c[...]metum apposui not. Franciscus Mazzettus S. V. D. et locumtenens Illustrissimi Domini Iudicis sapientum ferrariae fidem facimus et attestamus suprascriptus D.

⁸ Non si trascrivono le ultime cinque righe del foglio.

Iohannens Baptista de Magnanis fuisse, et esse notarius publicus ferrariae eiusque [...] publicis et autenticis plenam, et indubiam fidem se[...] adhibitam et adhiberi in iudicio et extra in quorum etc. Ragato ferrariae in officio sapientum anno Domini 1640 Inditione nona die duodecima mensis julii Julianus Tamonius Card. locus † signi notarii locus † sigilli legalitatis ferrariae.

Actum Bononiae sub Capella Santi Martini de Cruce sanctiorum et in domo habitationis ac studio litterario mei notarii infrascripti ibidem praesentibus M. D. Iohannes Baptista quondam M. D. Iohannis de [...] Bononiae Cive Capellae Sancti Iohannis in Monte M. D. Sanctae quondam M. D. Iohannis de Vacariis Bononsis Cive Capellae Sancti Barbatiani et M. D. Iohannes Baptista quondam M. D. Baltassaris de Paciis et Bonon. cive Capellae Sanctae Mariae de Muratellis qui Magnifico DD. Marcus Antonius de Rodilia et Iohannes Baptista Pucius dixerunt etc. Testibus etc.».

ASBo, *Archivio Notarile*, notaio Marco Melega, 6/12, registro n. 20 (1641).

1617, 25 agosto, Bologna

Confessione rogata dal notaio Marco Antonio Rodigli con la quale Antonio «de Bonotiis», pescatore bolognese, ammette di aver ricevuto da Leonello Spada milleduecento lire bolognesi.

[c. 113r] «Confessio ad favorem M. D. Leonelli Spate»

«Millio sexientesimo decimo septimo Inditione XV, die vero XXV mensis Augusti temporis etc. Domini Pauli etc. PP. V.

Cum alias, et de anno 1614 et sub die quinta mensis septembris Egregius et Prudens vir M. D. Leonellus olim Domini Jacobi de Spadis civis et pictor Bonon. ad praesentem muram trahens in Civitate Parme ad servitia Serenissimi Ducis dictae Civitatae Parme, et hodie infrascripta de causa degens Bonon. in Sancti Benedicti pro rem gratam faciens discreto viro D. Antonio olim D. Blasii de Bonotiis civi, et piscatori Bononiensi in praesente Santi Benedicti ei dederit, et manualiter solverit ac in peccunna numerata exbursaverit libras mille ducentas bon. moneta cum ad effectum illas erogans in emptionem piscium, [...] in negotio cetis piscatoris ad commune utile et beneffitium, [...] ad societatem, et modis et forma contentis in scriptura privata superinde confecta ab ipsis [...] et [...]stibus subscripta. Cumque dictus D. Antonius non restituerit eidem D. Leonello dictas libras 1200 item rogaverit et rogare fecerit eundem D. Leonellum ad ei concedendum infrascriptam dillationem idem qui D. Leonellus contentatus fuit et [...] et contemplatione MM. DD. Alexandri de Pedrinis, [...] Guidettis ei concedere infrascriptam dillationem [...] idem D. Antonius volens et decet autem reddere dictum D. Leonellum. Ideo constituens etc. Sponte etc. ad

p[...]onem et restantem dicti M. D. Leonelli puers etc. Dixit et confessum fuit etc. Suprascripta omnia vera fuisse et esse ei ipsum D. Antonium esse et restare verum, et legitimum debitorem dicti D. Leonelli in summa praedicta librarum mille ducentarum bon. et [...] etc. Et hoc pro omni ei et toto q. ipse D. Leonellus praetendere posset a DD. Antonio omne prestator et societatis praesentes quas libras 1200 bon. idem D. Antonius [...] et una [...] et insolidum cum eo istructa mulier D. Dominica filia olim D. Blasii de Rizolis vidua ac uxor dicti olim D. Blasii illius vir sponte se et illos heredes ac bona quaecumque et in amplioris forma dicta Camerae Apostolicae obligans dare et solvere possent eidem D. Leonello [...] etc. Hoc [...] tertiam partem in festis Nataliis [...] anni praesente aliam tertiam partem in festis [...] anni 1618// [c. 113v] et aliam tertiam partem in festis natalitiis anni 1619 praesente venturi [...] aliqua spetialiter etc. et generaliter etc. cum pactis pignus et prae[...] forma [...] pena dupli [...] et in forma [...] Camera Apostolice [...] ac beneffitio de fidem suis iuramentis etc.

Actum Bon. in dicta Capella Sancti Benedicti et in domo [...] ibidem M. D. Alexandro olim M. Domini Theodo[...] Pedrinis civis [...] cum Paulo filio Domino Alberti de Retavis civis et pictore / bon. iss. [...]».

ASBo, *Archivio Notarile*, notaio Marco Antonio Rodigli, 6/9, (1613-1620).